

SOẠN BÀI CON CÒ

Hướng dẫn soạn bài con cò được Đọc Tài Liệu biên soạn giúp bạn nắm vững kiến thức và trả lời câu hỏi trang 48 đến 49 SGK Ngữ văn 9 tập 2.

KIẾN THỨC CƠ BẢN

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI CON CÒ

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

LUYỆN TẬP

GHI NHỚ

Đề **soạn bài Con cò** được tốt hơn? Bạn đừng bỏ qua bài viết này của Đọc Tài Liệu!

Với 2 phần gồm tổng hợp kiến thức và gợi ý trả lời các câu hỏi tại trang 48 - 49 sách giáo khoa Ngữ Văn 9, Không chỉ giúp soạn bài tốt hơn mà bạn còn nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học này.

Cùng tham khảo...

KIẾN THỨC CƠ BẢN

1. Chế Lan Viên (1920 - 1989) tên khai sinh là Phan Ngọc Hoan, quê ở Cam Đường - Quảng Trị. Trước Cách mạng tháng Tám, ông đã nổi tiếng trong phòng trào Thơ mới qua tập Điều tàn. Sau Cách mạng tháng Tám, Chế Lan Viên đã có những đóng góp lớn vào thành tựu của văn học kháng chiến, ông là một trong những tên tuổi hàng đầu của nền thơ Việt Nam thế kỉ XX.

Xem đầy đủ [tiểu sử của Chế Lan Viên](#)

2. Bài thơ Con cò được sáng tác năm 1962, in trong tập thơ Hoa ngày thường, Chim báo bão. Hình tượng con cò trong những câu hát ru đã thể hiện những suy nghĩ sắc sảo và chan chứa cảm xúc của tác giả về tình mẹ và lời ru.

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI CON CÒ

Gợi ý trả lời câu hỏi phần Đọc - Hiểu văn bản và phần luyện tập trên các trang 48 đến 49 SGK:

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

1 - Trang 48 SGK

Bài thơ phát triển từ một hình tượng bao trùm là hình tượng con cò quen thuộc trong những câu hát ru. Qua hình tượng con cò, tác giả nhằm nói về điều gì?

Trả lời

- Bài thơ được phát triển từ một hình tượng bao trùm là hình tượng con cò trong ca dao. Trong ca dao, hình ảnh con cò thường ẩn dụ với người nông dân, người phụ nữ trong cuộc sống đầy vất vả, nhọc nhằn nhưng giàu phẩm chất tốt đẹp.
- Trong đoạn đầu của bài thơ, tác giả có nhắc lại một số câu ca dao quen thuộc hoặc những từ ngữ về hình ảnh con cò và mở rộng ý nghĩa biểu tượng để biểu hiện lòng mẹ lớn lao, sâu nặng đối với con và những lời hát ru.

2 - Trang 48 SGK

Bài thơ được tác giả chia làm ba đoạn. Nội dung chính của mỗi đoạn là gì? Ý nghĩa biểu tượng của hình tượng con cò được bổ sung, biến đổi như thế nào qua các đoạn thơ?

Trả lời

- Đoạn I: Hình ảnh con cò qua những lời hát ru đến với tuổi thơ.
- Đoạn II: Hình ảnh con cò đi vào tiềm thức của tuổi thơ, trở nên gần gũi và theo cùng con người trên mọi chặng đường của cuộc đời.
- Đoạn III: Từ hình ảnh con cò, suy nghĩ về ý nghĩa của lời ru và lòng mẹ đối với cuộc đời mỗi con người.

Bài thơ được bố cục theo sự phát triển của hình tượng trung tâm (con cò) trong mối quan hệ đời người từ thuở ấu thơ đến lúc trưởng thành, suốt cả cuộc đời.

3 - Trang 48 SGK

Trong đoạn đầu bài thơ, những câu ca dao nào đã được vận dụng? Nhận xét về cách vận dụng ca dao của tác giả.

Trả lời

- Hình ảnh con cò được gọi trực tiếp từ những câu ca dao làm lời hát ru:

(1) *Con cò bay lả, bay la*

Bay từ Cổng phủ bay ra cánh đồng.

(2) *Con cò bay lả, bay la*

Bay từ cửa phủ, bay về Đồng Đăng.

(3) *Con cò mà đi ăn đêm*

Đậu phải cành mềm lộn cổ xuống ao

Ông ơi, ông vớt tôi nao

Tôi có lòng nào ông hãy xáo măng

Tác giả vận dụng ca dao một cách linh hoạt, sáng tạo để gợi nhớ hình ảnh con cò trong nếp nghĩ của dân tộc Việt Nam, đó là những người nông dân sống trên đồng bằng khắp nước Việt là những phụ nữ nhọc nhằn, cam chịu, kiên nhẫn nuôi con, chung thủy với chồng.

Tham khảo thêm những bài [cảm nhận về hai câu thơ trong bài Con cò](#) được Đọc Tài Liệu biên soạn để hiểu rõ hơn về đoạn thơ đầu này.

4 - Trang 48 SGK

Ở bài thơ này có những câu thơ mang tính khái quát. Ví dụ:

- Con dù lớn vẫn là con của mẹ,
Đi hết đời, lòng mẹ vẫn theo con.
- Một con cò thôi,
Con cò mẹ hát
Cũng là cuộc đời
Vỗ cánh qua nôi

Em hiểu như thế nào về những câu thơ trên?

Trả lời

- Hình tượng con cò là hình tượng người mẹ Việt Nam. Những người mẹ nhọc nhằn, vô danh và thầm lặng, hi sinh và thương yêu con cho đến suốt đời.

Sự hoá thân của người mẹ vào cánh cò mang nhiều ý nghĩa sâu xa, kết tụ những hi sinh, gian khổ, nhọc nhằn để những lời yêu thương càng trở nên sâu sắc, đậm thắm. Câu thơ cuối là một hình ảnh rất đẹp. Cánh cò vỗ qua nôi như dáng mẹ đang nghiêng xuống chở che, đang nói với con những lời tha thiết của lòng mẹ.

5 - Trang 48 SGK

Nhận xét về thể thơ, nhịp điệu, giọng điệu của bài thơ. Các yếu tố ấy có tác dụng như thế nào trong việc thể hiện tư tưởng, cảm xúc của nhà thơ?

Trả lời

- Thể thơ tự do, nhịp ngắn, chậm diễn tả vẻ suy ngẫm như giọng tâm sự thầm thì của mẹ bên tai con, làm cho bài thơ truyền cảm, như những lời thủ thi tâm tình của một người mẹ bên chiếc nôi con thơ.

- Hình tượng con cò là hình tượng cũ, được sáng tạo lại mới mẻ trong thơ Chế Lan Viên, Những điệp ngữ như điệp khúc, như lời vỗ về “ngủ yên, ngủ yên, ngủ yên” trong câu hát dân gian làm cho bài thơ có sức lay động. Thí dụ:

Cò đứng ở quanh nôi

...

Cánh trắng cò bay theo gót đôi chân.

LUYỆN TẬP

1 - Trang 48 SGK

Đọc lại bài [Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ](#) của Nguyễn Khoa Điềm (*Ngữ Văn 9, tập một, bài 12*). Đối chiếu với bài Con cò và chỉ ra cách vận dụng lời ru ở mỗi bài thơ.

Trả lời

Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ	Con cò
<p>-Lời ru xuất hiện đan xen với những đoạn thơ khác trong tác phẩm.</p> <p>-Lời ru thể hiện tình yêu thương của người mẹ dành cho con. Tình yêu này được chuyển hóa, đồng nhất với những tình cảm</p>	<p>-Lời ru xuất hiện ở Đoạn I của bài thơ.</p> <p>-Lời ru là dáng nhìn của cội nguồn văn hóa dân gian (những lời ru truyền thống). Lời ru ấy còn nhằm khắc họa hình ảnh người mẹ tảo tần, vất vả để chăm lo cho con thơ. Những nỗi vất</p>

Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ	Con cò
<p>lớn lao, như tình đồng bào (mẹ thương bộ đội, mẹ thương làng đói), tình yêu quê hương đất nước (mẹ thương đất nước).</p> <p>-Lời ru thể hiện ước mơ của người mẹ về cuộc sống ấm no, hạnh phúc, tự do song song với nó là niềm tin vào kháng chiến của dân tộc sẽ toàn thắng.</p>	<p>và áy mẹ âm thầm chịu đựng để con có được những giấc ngủ an lành, không phân vân.</p> <p>-Lời ru mang tinh thần nhân văn, nâng đỡ những tâm hồn trẻ thơ.</p>

Tham khảo thêm: [Suy nghĩ về tình mẫu tử trong bài Con cò của Chế Lan Viên](#)

2 - Trang 49 SGK

Viết một đoạn văn bình những câu thơ sau:

Dù ở gần con,

Dù ở xa con,

Lên rừng xuống bể,

Cò sẽ tìm con,

Cò mãi yêu con.

Con dù lớn vẫn là con của mẹ,

Đi hết đời, lòng mẹ vẫn theo con.

Bài văn mẫu

Đoạn thơ trên kết tinh những suy ngẫm, triết lý sâu sắc của nhà thơ Chế Lan Viên về tình mẫu tử thiêng liêng. Tình mẹ được nhà thơ đặt trong tương quan so sánh với hình ảnh cò, cánh cò. "Cò sẽ tìm con", "cò mãi yêu con" cũng như tấm lòng bao la của mẹ dù con ở đâu, dù là lúc nào, dù con làm gì mẹ vẫn luôn ở cạnh bên và trao cho con tình cảm yêu thương không gì có thể thay thế được. Tình yêu của mẹ như cánh cò chở che cho con trước những khó khăn, giông bão của cuộc đời. Hai câu thơ cuối cùng là lời khái quát vừa sâu sắc, lại vừa chân thành của nhà thơ

về triết lý của tình mẫu tử. Đối với mẹ, con lúc nào cũng bé nhỏ và cần được nâng đỡ, chở che. Cuộc sống dù có biến chuyển, đổi thay như thế nào thì tình yêu thương của mẹ vẫn nồng ấm, đong đầy, chữa lành những vết thương lòng cho con, nâng bước con trên những chặng đường dài. Đoạn thơ với những phép lặp cấu trúc "dù ở", hình ảnh "cò" mang tính biểu tượng cao được lặp lại hai lần, cùng với những câu văn có dung lượng ngắn, nhịp thơ nhanh, đã góp phần thể hiện thành công, cảm động triết lý về tình mẫu tử của nhà thơ.

Xem thêm những bài [phân tích khổ cuối Con cò](#)

GHI NHỚ

- Khai thác hình tượng con cò trong những câu hát ru, bài thơ Con cò của Chế Lan Viên ngợi ca tình mẹ và ý nghĩa của lời ru đối với cuộc sống của con người.
- Bài thơ thành công trong việc vận dụng sáng tạo ca dao, có những câu thơ đúc kết được những suy ngẫm sâu sắc.

Xem thêm: [Phân tích bài Con cò của Chế Lan Viên](#)

• Khai thác hình tượng con cò trong những câu hát ru, bài thơ Con cò của Chế Lan Viên ngợi ca tình mẹ và ý nghĩa của lời ru đối với cuộc sống của con người.

• Bài thơ thành công trong việc vận dụng sáng tạo ca dao, có những câu thơ đúc kết được những suy ngẫm sâu sắc.

// Mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài Con cò** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học. Chúc bạn luôn đạt được những kết quả cao trong học tập.

[ĐỪNG SAO CHÉP] - Bài viết này chúng tôi chia sẻ với mong muốn giúp các bạn tham khảo, góp phần giúp cho bạn có thể dễ tự soạn bài Con cò một cách tốt nhất. "Trong cách học, phải lấy tự học làm cốt" - Chỉ khi bạn **TỰ LÀM** mới giúp bạn **HIỂU HƠN VỀ BÀI HỌC** và **LUÔN ĐẠT ĐƯỢC KẾT QUẢ CAO**.

